

Medya ve Toplumsal Cinsiyet

➤ Medya: Haberleşmenin büyük insan gruplarına aktarımını sağlayan araçlar

➤ Televizyon

➤ Sinema

➤ Radyo

➤ Kitaplar

➤ Gazeteler, dergiler ve çizgi romanlar

➤ Bilgisayar ve internet

Televizyon

- ▶ Gençlerin önemli bir bölümü günde en az 1-3 saat televizyon izliyor.
- ▶ %22'lik bir bölümü günde 6 saatten fazla televizyon izliyor.
- ▶ RTÜK'e (2013) göre de, ülkemizde bireylerin büyük çoğunluğunun (%61) evlerinde en az bir adet, geri kalanların da (%39) 2 ve üzeri sayıda TV'lerinin olduğu bildirilmektedir.

TV'de cinsiyetlerin gösterimi

- Temsilde adaletsizlik.
- Cinsiyetlerin kalıp yargıları doğrulayacak bir biçimde sunumu

TV'de cinsiyetlerin gösterimi

- ▶ Eğlence ve yarışma programlarında
 - ▶ Kadınlar daha çok yardımcı rollerde sunulmakta..
 - ▶ Kadınlar ya meslek olarak alt rollerde (hizmetçi vb.) ya da işsiz ya da ev hanımı olarak gösterilirler
- ▶ .

Medyanın etkiler

Bu sunum bireylerin davranışlarını ve kalıp yargılarını etkiliyor mu?

- Televizyon ve çocuklar (Dikkat, Soyutlama, Davranış üretimi, Gdsel ğeler)

-
-
- Toplumsal cinsiyet rollerinin özellikle çocuklarla ilgili yayınlarda gösterilmesi oldukça etkilidir,
 - çünkü bu yayınlar **sosyal açıdan kabul gören davranışları öğretme amacı** gütmektedir
 - Çocuk kanallarında yayınlanan reklamlarda, arka ses %90 oranında erkek sesinden oluşmaktadır.

Televizyonun etkisi

- ▶ Çocuklar sevdikleri karakterler yoluyla kalıp yargıları televizyondan öğrenirler.
- ▶ Çocuklar cinsiyet kalıp yargılarını, cinsiyete özgü meslekleri, aile içi rolleri öğrenmede televizyondan etkilenirler.
- ▶ TV izleme sıklığı....

-
- Televizyon kadını kadınsa televizyonu tüketiyor.
 - En sadık izleyici grubu kadınlar
 - Konuşma konuları genellikle televizyon yayınlarıyla ilgili.
 - Pembe dizileri yoğun bir şekilde izleyen kadınların (üniversite öğrencisi olsalar dahi) daha fazla sinir krizi, kürtaj ve boşanma rapor ettikleri gösterilmiştir

-
- Çalışmayan kadınlar, zamanlarının büyük bir bölümünü yerli dizileri izleyerek geçirdiklerini rapor etmişlerdir (RTÜK, Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması 2012).
 - Bazı çalışmalarda depresyon, kaygı gibi bazı psikolojik belirtilerin Tv izleme alışkanlıklarıyla ilişkili olabileceğine işaret etmektedir.
 - Örneğin, depresif kadınların daha uzun süre TV başında zaman harcadıkları ve daha fazla pembe dizi seyrettikleri bildirilmektedir (Dittmar 1994).

-
-
- Televizyon programlarından hangi örnekler geleneksel kalıpyargılarına uyar ?

Toplumsal cinsiyet sunumu

- Yeşilçam ve melodram filmleri
 - Eş olmayı her şeyden önde tutan kadın imajı.
 - Tecavüze uğrayan kadınların «Kirlendim.»
 - Evlenip işini bırakan kadınlar.

Erkeğin Yüceltilmesi

- Kadınların erkek arkadaşlığını bozan karakterler olarak sunulması
- Erkeğin otorite olması.

► Peki bu örüntünün dışına çıkan filmler yok mu?

Diziler

- ▶ Erkeklerin ve kadınların kalıp yargısal mesleklerde sunumu.
- ▶ Kadınların daha çok ilişkiler açısından erkeklerin ise rekabet içerisinde sunumu
- ▶ Ev işi dağılımı
- ▶ Erkeklerin duygularını göstermemesi. Kadınların ağlaması
 - ▶ ERKEKLER AĞLAMAZ

Çizgi filmler

- Çizgi filmlerin önemi
- Erkeklerin asıl kahramanlar olması
- Kızların erkek kahramanlara hayranlık duyması
- Kızların ilişkilere odaklanması

Reklamlar

- Kadınların bedenleriyle erkeklerin daha çok uzmanlık ve statüleriyle gösterilmesi.
- Kadınların daha çok ürünlerin kullanıcısı erkeklerin o ürünle ilgili uzman olarak sunulması.
- Dış sesin büyük bir oranda erkek sesinden oluşması.
- Reklamların saatleri ve içerikleri
- Kalıp yargılar azalmakla birlikte devam etmektedir.
- Kültürler arasında farklılıklar

Çocuk Kitapları

- ▶ 41 resimli çocuk kitabıyla yapılan çalışma
 - ▶ Kadınlar sayıca az ve önemsiz karakterler olarak gösterilmiştir.
 - ▶ Öğretmen, hizmetçi veya prenses olarak yer verilmiş.

Okul ders kitapları

► Helvaciođlu (1996)

- 1928-1995 yılları arasındaki ders kitapları inceleniyor.
- Cumhuriyetin ilk yıllarında hem yer alma hem de görevler açısından eşitlik söz konusu.
- Daha sonraki dönemlerde kadınlara hem kalıp yargısal yaklaşıyor hem de daha az yer veriliyor.

► Dökmen (1995)

- Kadınlara hem metin hem de resimlerde daha az yer verilmekte.
- Kadınlar anne olarak, ev işleri yaparken; erkeklerin mesleki rollerde gösterilmesi
- Kadın şair ve yazarlara kitaplarda daha az yer veriliyor.

Gazete ve dergiler

- İmamođlu ve Yasak-Göltekin (1993)
 - Farklı politik yaklaşımdaki 4 Türk gazetesi incelenmiş
 - Politik yaklaşımlarından bağımsız olarak bu gazetelerde de kadınlara erkeklerden daha az yer verilmiş. Kalıp yargılar burada da var.
- Dergilerle ilgili çalışmalarda da benzer bir durum söz konusu.
 - Kadın dergilerinde aile ve ev vurgusu daha yoğun.
 - Magazin dergilerinde de cinsiyet kalıp yargıları sürüyor.
 - Kadınlar evde iş yaparken erkekler bahçe işleri yapıyor.

Klipler

- Kliplerde de bu kalıp yargılar devam ettiriliyor.
- Klipler sadece 3-4 dakikada çok şey anlattıkları için kalıp yargılar en belirgin haliyle veriliyor.
- Klipleri daha çok izleyen gençlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargısını daha çok benimsedikleri ve cinsellikle ilgili daha fazla kalıp yargıya sahip oldukları biliniyor.
- Kliplerde cinsellik ve şiddet içeren görüntüler tecavüz mitlerini güçlendiriyor.

Sonuç

- Kitle iletişim araçları toplumsal cinsiyet kalıpyargılarının nesilden nesile aktarılmasında önemli bir rol oynuyor. Bu nedenle bu konuda daha duyarlı olunmalı.
- Bilimsel gerçeklerin kısa ve yanlış sunumu.
- Medyanın sorumluluđu